

Dorośle dzieci

*Książkę tę dedykuję wszystkim,
którzy zbyt wcześnie musieli stać się dorośli*

Katarzyna Schier

Dorośle dzieci

Psychologiczna problematyka
odwrócenia ról w rodzinie

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2014

Recenzje: prof. dr hab. *Barbara Bokus*
prof. dr hab. *Małgorzata Kościelska*

Redaktor prowadząca: *Anna Raciborska*

Redakcja: *Magdalena Pluta*

Korekta: *Joanna Barska*

Projekt okładki: *Katarzyna Juras*

Na okładce wykorzystano zdjęcie rzeźby małego Heraklesa, znajdującej się w Muzeach Kapitolińskich w Rzymie (Eracle bambino strozza i due serpenti, marmo bianco di manifattura romana, II secolo a.C. Roma, Musei Capitolini) [public domain: www.commons.wikimedia.org/wiki/File:Herakles_Snake_Musei_Capitolini_MC247.jpg]

Copyright © 2014 by Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

Publikacja dofinansowana przez Wydział Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego

ISBN 978-83-7383-717-1

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.
ul. Krakowskie Przedmieście 62, 00-322 Warszawa
tel./fax 22 826 59 21, 22 828 95 63, 22 828 93 91
dział handlowy: jak wyżej, w. 105, 108
e-mail: info@scholar.com.pl
www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: WN Scholar (*Jerzy Łazarski*)

Druk i oprawa: Wrocławska Drukarnia Naukowa PWN Sp. z o.o.

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie – mit o Heraklesie i bajka o Kopciuszku	7
1.1. Herakles.	11
1.2. Kopciuszek	13
2. Zjawisko parentyfikacji, czyli o „masce dorosłości”	17
2.1. Definicja i rozumienie pojęcia.	17
2.2. Kultura sprzyjająca odwracaniu ról – przyzwolenie na to, żeby dzieci były „dzielne”.	35
2.3. Destrukcyjne odwrócenie ról w dzieciństwie, czyli o przemocy utajonej	53
3. Mechanizm działania parentyfikacji – transgeneracyjny przekaz traumy	72
3.1. Rodzice z zaburzeniami osobowości.	77
3.2. Niedojrzali dorośli i niedokończona żałoba	84
3.3. Style osobowości związane z parentyfikacją: masochistyczny i narcystyczny	92
3.4. Koledzy i przyjaciele Kopciuszków	96
4. Konsekwencje destrukcyjnej parentyfikacji	103
4.1. Zaburzenia regulacji emocji – aleksytymia.	103
4.2. Depresja.	118
4.3. Zahamowanie procesu separacji–indywiduacji.	133
4.4. Somatyzacja i zaburzenia psychosomatyczne.	151
4.5. Zaburzenia funkcjonowania cielesnego, czyli „zdradzone ciało”	167

5. Rodzaje parentyfikacji	195
5.1. Parentyfikacja instrumentalna i emocjonalna	195
5.2. Studium osoby – historia Pani A.	221
5.3. Parentyfikacja seksualna	233
6. O sposobach pomocy „dorosłym” dzieciom	246
6.1. Psychoterapia osób, które doświadczyły parentyfikacji	247
6.2. Wzrost potraumatyczny, czyli dorosłe dzieci bez brzemienia parentyfikacji	255
6.3. Społeczna diagnoza dorosłych dzieci	259
6.4. Psychoterapeuci to często osoby, które w dzieciństwie doświadczyły parentyfikacji	268
6.5. Mówienie i pisanie o traumatycznej przeszłości	274
6.6. Prewencja odwracania ról w rodzinie	277
7. Podsumowanie, czyli raz jeszcze o tym, co dla dorosłego dziecka jest najważniejsze	280
8. Zmiana narracji – jeśli nie Herakles i Kopciuszek, to kto?	282
8.1. Wystarczająco dobre rodzicielstwo i odzyskiwanie równowagi	283
8.2. Zadania dla psychoterapeuty i osoby wspierającej	287
Bibliografia	292
Indeks nazwisk	317
Indeks rzeczowy	325